

'In gesprek over leven en dood' - voorlichtingsfilms in eigen taal

Bijsluiter over inzet films voor huisartsen, POH ouderen en SOG

Papia tocante bida y morto

In gesprek over de laatste levensfase
met Antilliaanse migranten



如何谈论关于生与死的问题

In gesprek over de laatste levensfase
met Chinese migranten



الحديث عن الحياة والموت

In gesprek over de laatste levensfase
met Marokkaanse migranten



Yaşam ve ölüm hakkında konuş

In gesprek over de laatste levensfase
met Turkse migranten



Het gebruik van voorlichtingsfilms bij gesprekken over het levenseinde

Lees deze bijsluiter voor het gebruik van de films zorgvuldig door

- Heeft u nog vragen, raadpleeg dan [Pharos](#).
- U mag de films gratis gebruiken en delen met anderen.

Inhoud

1. Waarvoor kunt u de films 'In gesprek over leven en dood' gebruiken?
2. Hoe gebruikt u de films?
3. Wat zijn positieve effecten van de films?
4. Hoe mailt u de films naar uw patiënt en zijn of haar familie?
5. Waar kunt u de films vinden?
6. Meer informatie over het project 'In gesprek over leven en dood'
7. Overzicht van alle thema's in de films en de duur van elk fragment

1. Waarvoor kunt u de films 'In gesprek over leven en dood' gebruiken?

Tijdens een consult of huisbezoek kan blijken dat er bij uw patiënt met een migratieachtergrond of diens familie verschillende ideeën bestaan tegenover zorg en ondersteuning in de laatste levensfase. Andere ideeën ten opzichte van u, of verschillende ideeën onderling in de familie. Of het blijkt voor u moeilijk om een gesprek te beginnen over zorg in de laatste levensfase.

De korte films van Pharos 'In gesprek over leven en dood' bieden ondersteuning. De films laten delen zien uit de laatste levensfase van een patiënt met een migratieachtergrond en zijn directe familieleden (partner, dochter, zoon). De thuissituatie wordt vanuit meerdere perspectieven belicht, en al deze perspectieven worden op een respectvolle manier zichtbaar. Hierdoor kan ieder familielid, inclusief de patiënt, zich herkennen in de film. Dit opent het gesprek en maakt verschillende ideeën over de laatste levensfase bespreekbaar.

De thema's die aan bod komen zijn: het slechtnieuwsgesprek, pijnbestrijding, fysieke achteruitgang, bezoek, het inschakelen van thuiszorg en het naderende einde. In de Kantonese en Papiamentse versie wordt ook uitleg gegeven over palliatieve sedatie en euthanasie.

De films zijn bedoeld voor de patiënt en zijn familie. Zij kunnen de film thuis bekijken, of eventueel samen met u als zorgverlener. U zult zien dat u daarna veel te bespreken heeft. De films bieden een

betere opening voor een gesprek over de wensen in de laatste levensfase. Dit helpt u met passende zorg voor de patiënt.

2. Hoe gebruikt u de films?

U kunt de films gebruiken nog voordat er sprake is van een levensbedreigende ziekte, maar u wel een gesprek over zorg in de toekomst wilt voeren. U kunt bijvoorbeeld aan een oudere migrant vragen of deze persoon heeft nagedacht over waar hij of zij begraven wil worden. Leid die vraag in door aan te kondigen dat u graag eens met uw patiënt wilt praten over hoe hij of zij zorg in de toekomst voor zich ziet. Of door een vraag te stellen over wat het leven nu goed en de moeite waard maakt. Op de website van [Huisarts-Migrant](#) staan aandachtspunten voor dat gesprek.

Na het stellen van die vragen, kunt u voorstellen dat de patiënt en zijn/haar familie een of meerdere filmfragmenten bekijken.

Bij patiënten die al ziek zijn, kunnen de films een opening bieden om het gesprek over verschillende aspecten van palliatieve zorg aan te gaan.

De films kunnen in één keer worden bekeken. De Turkse en Marokkaanse versie duren 15 minuten. De Kantoneze en Papiamentse versie duren 30 minuten. Voor een gesprek raden we aan om de film in fragmenten te bekijken. Elk fragment duurt steeds een aantal minuten (zie de tabel voor het overzicht).

3. Wat zijn positieve effecten van de films?

De ervaringen met de films zijn goed, zowel bij individueel gebruik als tijdens voorlichtingsbijeenkomsten. Door de films realiseren mensen zich dat er open over de laatste levensfase en de dood gesproken kan worden, en dat het minder zwaar is dan zij dachten. Veel mensen worstelen met dilemma's en ervaren het als bevrijdend om er over te spreken. Mensen beseffen door de films beter dat er keuzes gemaakt kunnen én mogen worden. Omdat de films heel herkenbare dilemma's schetsen, bieden ze een beter aanknopingspunt dan een gesprek zonder beeld.

4. Hoe mailt u de films naar uw patiënt en zijn of haar familie?

U kunt de link naar de films naar uw patiënt sturen met een begeleidend bericht zoals:

Beste mevrouw / meneer X,

*Ik heb vandaag met u gepraat over een film die gaat over mensen die erg ziek zijn. Ik zou het fijn vinden als u thuis naar deze film kijkt. Dat kan alleen of samen met uw familie. U kunt ook steeds een klein stukje bekijken. We kunnen hier bij onze volgende afspraak verder over praten. De film is in het **[vul de gewenste taal in]**.*

5. Waar kunt u de films vinden?

U kunt de films altijd bekijken op www.pharos.nl/ingesprek. De filmfragmenten zijn ook op YouTube beschikbaar:

- Papiaments
- Kantonees (met ondertiteling in het Mandarijn)
- Turks
- Marokkaans-Arabisch

6. Meer informatie over het project 'In gesprek over leven en dood'

Pharos wil bijdragen aan passende zorg in de laatste levensfase. Samen met migrantenorganisaties heeft Pharos het project 'In gesprek over leven en dood' uitgevoerd. Het project werd gefinancierd door ZonMw.

Het doel is het bieden van passende zorg en ondersteuning in de laatste levensfase voor mensen met een migratieachtergrond, met aandacht voor de diversiteit in beleving van deze fase op alle dimensies (lichamelijk, psychisch, sociaal en spiritueel). Het tweede doel is het versterken van de eigen regie van mensen met een migratieachtergrond in de palliatieve zorg.

Een van de producten uit het project zijn vier filmseries met korte fragmenten die het praten over de tijd voor het sterven stimuleren. Daarover las u in deze bijsluiters. Wilt u meer informatie? Kijk op de website van Pharos.

Heeft u de films gebruikt? We horen graag uw op- en aanmerkingen op deze bijsluiters, en uw ervaringen met het gebruik van de films. De contactpersoon bij Pharos is [Gudule Boland](mailto:g.boland@pharos.nl). U kunt haar bereiken via de mail: g.boland@pharos.nl.

7. Overzicht van alle thema's in de films en de duur van elk fragment

Titel fragment uit de film	Duur fragment in het Papiaments	Duur fragment in het Kantonees (met ondertiteling in het Mandarijn)	Duur fragment in het Marokkaans-Arabisch	Duur fragment in het Turks
Intro	0.52	0.53		
De diagnose	5.47	4.50	4.44 (Slecht nieuws)	4.05
Hoe vertel je het?	1.12	1.20		
De afhankelijkheid groeit	5.57	6.21	2.36 (Moet je me nú zien...)	2.10
Alternatieve medicatie (over pijnbestrijding en gebruik huismiddelen)	5.07	2.36		
Fysieke verslechtering	2.47	5.04	2.36 (Hulp van buitenaf) 3.43 (Bezoek)	3.46 3.42
Het einde nadert	3.44	3.04	3.54 (Zo is hij nooit geweest...)	2.57
Palliatieve sedatie		3.32		
Fragment met uitleg door een huisarts				
Palliatieve sedatie (uitleg door huisarts Maria van den Muijsenbergh in het Nederlands)	6.07			
Het verschil tussen euthanasie en palliatieve sedatie (uitleg door huisarts dr. Wai in het Kantonees)		8.29		
Het verschil tussen euthanasie en palliatieve sedatie (uitleg door huisarts dr. Wai in het Nederlands)		6.56		

De Turkse en Marokkaans-Arabische films zijn gemaakt door de VPTZ en zijn met toestemming opnieuw beschikbaar gesteld.



Arthur van Schendelstraat 600 2^e etage
Utrecht
030 234 98 00
www.pharos.nl

Gezondheid en kwaliteit van zorg voor iedereen